

परमाणु ऊर्जा केंद्रीय विद्यालय - 6,
पश्चिमी क्षेत्र, अणुशक्तिनगर, मुंबई - 400 094

कक्षा - 6

तृतीय भाषा (संस्कृत)

नवमः पाठः क्रीडास्पर्धा

अभ्यास प्रश्नोत्तर

1) उच्चारण कुरुत -

अहम्	आवाम्	वयम्
माम्	आवाम्	अस्मान्
मम	आवयोः	अस्माकम्
त्वम्	युवाम्	यूयम्
तवाम्	युवाम्	युष्मान्
तव	युवयोः	युष्माकम्

2) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कुरुत -

यथा - अहं क्रीडामि ।	(बहुवचनं)	वयं क्रीडामः ।
(क) अहं नृत्यामि ।	(बहुवचनं)	_____ ।
(ख) त्वं पठसि ।	(बहुवचनं)	_____ ।
(ग) युवाम गच्छथः ।	(एकवचनं)	_____ ।
(घ) अस्माकं पुस्तकानि ।	(एकवचनं)	_____ ।
(ङ) तव गृहम् ।	(द्विवचनं)	_____ ।

3) कोष्ठकात् उचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(क) _____ पठामि ।	(वयम् / अहम्)
(ख) _____ गच्छथः ।	(युवाम् / यूयम्)
(ग) एतत् _____ पुस्तकम् ।	(माम् / मम)
(घ) _____ क्रीडनकानि ।	(युष्मान् / युष्माकम्)
(ङ) _____ छात्रे स्वः ।	(वयम् / आवाम्)

4) अधोलिखितानि पदानि आधृत्य सार्थाकानी वाक्यानि रचयत -

यूयम्	लेखं	पश्यामि
वयम्	शिक्षिकां	रचयामः
युवाम्	दूरदर्शनं	कथयिश्यथः
अहम्	कथां	पठिष्यावः
त्वम्	पुस्तकं	लेखिष्यसि
आवाम्	चित्राणि	नंस्यथ

5) उचितपदैः वक्यानिर्माणं कुरुत -

मम	तव	आवयोः	युवयोः	अस्माकम्	युष्माकम्
----	----	-------	--------	----------	-----------

यथा - एषा मम पुस्तिका ।

- क) एतत् _____ गृहम् ।
 ख) _____ मैत्री दृढा ।
 ग) एषः _____ विद्यालयः ।
 घ) एषा _____ अध्यापिका ।
 ङ) भारतम् _____ देशः ।
 च) एतानि _____ पुस्तकानि ।

6) वाक्यानि रचयत -

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क)	त्वं लेखं लेखिष्यसि ।	_____	_____
(ख)	_____	आवाम् वस्त्रे धारयिष्यावः ।	_____
(ग)	अहं पुस्तकं पठिष्यामि ।	_____	_____
(घ)	_____	ते फले खादिष्यथः ।	_____
(ङ)	मम गृहं सुंदरम् ।	_____	_____
(च)	_____	_____	यूयं गमिष्यथ ।

7) एकवचनपदस्य, बहुवचनपदं, बहुवचनपदस्य एकवचन पदं च लिखत -

यथा:	एषः	एते
	सः	_____
	ताः	_____
	त्वम्	_____
	एताः	_____
	तव	_____
	अस्माकम्	_____
	तानि	_____

शब्दार्थः

स्पर्धा:	- प्रतियोगिताएँ	competitions
यूयम्	- तुम सब	you all
वयम्	- हम सब	we all
खेलिष्यामः	- खेलेंगे	shall play
मिलित्वा	- मिलकर	together
नियुद्धम्	- जूडो	judo
पादकन्दुकम्	- फुटबाल	football
हस्तकन्दुकम्	- वॉलीबाल	volleyball
चतुरङ्गः	- चेस	chess
चलचित्रम्	- सिनेमा	cinema
स्थास्यामि	- रहूँगी/रहूँगा	shall stay
द्रष्टुम्	- देखने के लिए	to see
न्यायसङ्गतः	- उचित	lawful, proper
तादृशानि	- वैसे	similar
अन्यथासमर्थानि	- भिन्न तरीके से योग्य	differently able

अन्यथासमर्थः—यह शब्द वस्तुतः अंग्रेज़ी के differently able का बोधक है।
जो प्रायशः विकलांग के लिये प्रयोग में लाया जा रहा है।